

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. S.16.0077.N

RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID, openbare instelling,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Geoffroy de Foestraets, advocaat bij het Hof van Cassatie, waar de eiser woonplaats kiest,

tegen

1. **M.H.**,

verweerder,

2. SODALIS vzw,

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. Willy van Eeckhoutte, advocaat bij het Hof van Cassatie, waar de verweerster woonplaats kiest.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het arbeidshof te Gent, afdeling Brugge, van 25 maart 2016.

Raadsheer Antoine Lievens heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Henri Vanderlinden heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDELEN

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, twee middelen aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel

1. Artikel 2, § 1, 1°, RSZ-wet bepaalt dat de Koning, bij in Ministerraad overlegd besluit, en na het advies van de Nationale Arbeidsraad te hebben ingewonnen onder de voorwaarden die Hij bepaalt, de toepassing van deze wet kan uitbreiden tot de personen die, zonder door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden, tegen loon arbeidsprestaties onder het gezag van een ander persoon verrichten of die een arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden, als die van een arbeidsovereenkomst; alsdan wijst de Koning de persoon aan die als werkgever wordt beschouwd.

Uit die wetsbepaling volgt dat de Koning over een zeer ruime bevoegdheid beschikt om de toepassing van de wet te verruimen tot andere categorieën van personen die niet verbonden zijn door een arbeidsovereenkomst.

2. Artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet bepaalt dat de toepassing van de wet wordt verruimd tot de personen die, in hoedanigheid van lasthebbers en tegen een ander loon dan kost en inwoning, hun voornaamste bedrijvigheid wijden aan het dagelijks beheer of aan de dagelijkse leiding van verenigingen en organisaties die geen industriële of handelsverrichtingen uitvoeren en die er niet naar streven hun leden een materieel voordeel te verschaffen, alsmede tot die verenigingen en organisaties. Bedoeld worden inzonderheid de ziekenfondsen, verbonden en landsbonden die erkend en gemachtigd zijn voor het verlenen van prestaties van vrijwillige en verplichte verzekering in geval van ziekte of invaliditeit en de organisaties van werkgevers, van werknemers en van zelfstandigen, de coöperatieve vennootschappen die voldoen aan de voorwaarden bepaald bij artikel 5 van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor de coöperatie en haar uitvoeringsbesluiten en de verenigingen zonder winstoogmerk.

3. De in artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet bepaalde voorwaarden kunnen worden beschouwd als voorwaarden die het mogelijk maken de arbeidsbetrekkingen tussen personen die, in hoedanigheid van lasthebbers en tegen een ander loon dan kost en inwoning, hun voornaamste bedrijvigheid wijden aan het dagelijks beheer of dagelijkse leiding van in die bepaling bedoelde verenigingen en organisaties, gelijk te stellen met die van een arbeidsovereenkomst.

Door de toepassing van de RSZ-wet uit te breiden tot de personen die onder dergelijke voorwaarden het dagelijks beheer of dagelijkse leiding uitoefenen over die verenigingen en organisaties, is de Koning de bevoegdheden die Hem zijn toegekend bij artikel 2, § 1, 1°, RSZ-wet, niet te buiten gegaan.

Het arrest dat anders oordeelt is niet naar recht verantwoord.

Het middel is in zoverre gegrond.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden arrest.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de zaak naar het arbeidshof te Brussel.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, derde kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Christian Storck, als voorzitter, en de raadsheren Koen Mestdagh, Mireille Delange, Antoine Lievens en Eric de Formanoir, en in openbare rechtszitting van 12 maart 2018 uitgesproken door sectievoorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Henri Vanderlinden, met bijstand van griffier Mike Van Beneden.

M. Van Beneden

E. de Formanoir

A. Lievens

M. Delange

K. Mestdagh

Ch. Storck

VOORZIENING TOT CASSATIE

VOOR: De **RIJKSDIENST VOOR SOCIALE ZEKERHEID**,
openbare instelling, opgericht bij besluitwet
5 van 28 december 1944,

bijgestaan en vertegenwoordigd door Meester
Geoffroy de FOESTRAETS, advocaat bij het Hof
van Cassatie, waar keuze van woonplaats wordt
gedaan,

10

eiser tot cassatie,

TEGEN : **1./** de Heer **M.H.**,

15

verweerder in cassatie,

2./ de vzw **SODALIS**,

20

verweerster in cassatie,

* * *

Aan de Heren Eerste Voorzitter en Voorzitter, de Dames en Heren
Raadsheren, leden van het Hof van Cassatie,

25

* * *

30 Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser heeft de eer het arrest aan Uw toezicht te onderwerpen dat op 25 maart 2016 op tegenspraak werd gewezen door de vijfde kamer van het Arbeidshof te Gent, afdeling Brugge (2013/AR/288).

35

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

Verweerster (voorheen vzw VIASOC), zijnde een erkend sociaal secretariaat, sloot op 28 december 2007
40 met de commanditaire vennootschap CAT IN THE MOON, een "overeenkomst mandaat directiecomité", waarbij deze laatste er zich toe verbond om voor de verweerster de
dagelijkse leiding van haar activiteiten waar te nemen, alsook advies te verstrekken en de vennootschap te
45 vertegenwoordigen (intern en extern).

Deze managementovereenkomst zou namens de commanditaire vennootschap CAT IN THE MOON worden
uitgevoerd door verweerder, haar oprichter, die
50 voordien directeur was van de vzw VIASOC, bij wie hij DIMONA was afgemeld met ingang van 31 december 2007.

Op 31 december 2009 werd voormelde managementovereenkomst in onderling overleg beëindigd
55 en kwam verweerder, met ingang van 1 januari 2010, opnieuw in dienst van verweerster als directeur/bediende.

60 Eiser was van oordeel dat verweerder, voor de prestaties geleverd voor verweerster via zijn managementvennootschap, aan het stelsel der sociale zekerheid voor werknemers diende te worden onderworpen op basis van de uitbreidingsbepaling van artikel 3, 1° van het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet.

65

Bij brieven van 26 maart 2009 en 19 juli 2009 liet eiser aan verweerders weten dat hij zou overgaan tot ambtshalve aangifte van de prestaties en lonen van verweerder vanaf 1 januari 2008.

70

Op 29 juli 2011 werd door eiser een ambtshalve aangifte opgesteld van de prestaties en lonen van verweerder voor de periode van het eerste kwartaal 2008 tot en met het tweede kwartaal 2010, voor een bedrag 75 van 305.818,61 EUR.

Bij verzoekschrift van 25 juni 2009, neergelegd ter griffie van de Arbeidsrechtbank te Veurne, vorderde verweerder de vernietiging van de beslissing van eiser 80 dd. 26 maart 2009 tot ambtshalve onderwerping van zijn prestaties en lonen aan het stelsel der sociale zekerheid voor werknemers.

Bij dagvaarding van 29 december 2011 stelde 85 verweerster voor de Arbeidsrechtbank te Brussel een vordering in tegen eiser tot terugbetaling van de bijdragen die zij op 26 augustus 2011 onder voorbehoud aan eiser had betaald. Ingaand op het verzoek tot samenvoeging met de zaak die door verweerder aanhangig 90 was gemaakt voor de Arbeidsrechtbank te Veurne, verwees

de Arbeidsrechtbank te Brussel, bij tussenvonnissen van 6 april 2012, de zaak naar Veurne.

De Arbeidsrechtbank te Veurne voegde beide zaken samen in haar vonnis van 14 november 2013 en verklaarde beide vorderingen gegrond.

Eiser tekende bij verzoekschrift, neergelegd op 18 december 2013 ter griffie van het Arbeidshof te Gent, hoger beroep aan tegen voormeld vonnis.

Het Arbeidshof te Gent oordeelt in het bestreden arrest van 25 maart 2016 dat eiser zich niet kan steunen op de uitbreidingsbepaling van artikel 3,1° omdat deze bepaling nietig is nu de Koning de grenzen is te buiten gegaan waarbinnen hij krachtens de wet bevoegd was om op te treden. Met bevestiging van het vonnis van de eerste rechter werd eiser veroordeeld tot terugbetaling aan verweerster van het bedrag van 305.818,61 EUR, thans met kapitalisatie van de reeds vervallen intresten.

EERSTE MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen:

- de artikelen 105, 108 en 159 van de Grondwet;
- artikel 2, §1, 1° van de Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944

- 120   betreffende de maatschappelijke zekerheid der
          arbeiders (RSZ-wet);
- artikel 3, 1° van het Koninklijk Besluit van 28
          november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni
          1969 tot herziening van de besluitwet van 28
125   december 1944 betreffende de maatschappelijke
          zekerheid der arbeiders (Uitvoeringsbesluit RSZ-
          wet).

Aangevochten beslissing:

130

Het bestreden arrest bevestigt het vonnis van de eerste rechter waarin deze:

- de vordering van verweerders gegrond verklaarde;
- 135   -   de beslissing van 26 maart 2009 (ten aanzien van
          verweerder en verweerster) en van 19 juli 2011 (ten
          aanzien van verweerster) tot ambtshalve
          onderwerping van verweerder aan het stelsel van de
          sociale zekerheid der werknemers voor de periode 1
140   januari 2008 - 31 december 2009, vernietigde;
- het daarop voortvloeiende bericht van wijziging van
          29 juli 2011 vernietigde;
- eiser veroordeelde tot terugbetaling aan
          verweerster van het bedrag van 305.818,61 EUR, te
145   vermeerderen met de wettelijke intresten vanaf 26
          augustus 2011 en de gerechtelijke intresten vanaf
          19 december 2011.

Het bestreden arrest oordeelt dat verweerder
150   uit hoofde van zijn sociaal mandaat bij verweerster
          niet op grond van artikel 3, 1° van het
          Uitvoeringsbesluit RSZ-wet aan de toepassing van de

RSZ-wet kan worden onderworpen, zulks om de volgende redenen :

155

" 5.2.2. Terecht houden de (verweerders) voor dat artikel 3, 1° van het KB van 28 november 1969 nietig is omdat het de grenzen te buiten gaat waarbinnen de Koning de toepassing van de RSZ-wet, zoals vastgelegd in artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet, een besluit kan nemen.

160

" Deze onwettigheid mag en moet zelfs ambtshalve door de rechter worden vastgesteld, in welk geval hij de toepassing van het reglementair besluit op grond van artikel 159 Gw. moet weigeren (J. THEUNIS, De exceptie van onwettigheid, Brugge, die Keure, 2011, 366, nr. 383, en 372, nr. 388).

165

170 " Zoals op overtuigende wijze in extenso wordt uiteengezet door K. NEVENS ('De wettigheid van de gelijkstelling van 'sociale lasthebbers' met werknemers', JTT 2015, 177-179) en door het arbeidshof wordt beaamd:

175

" - kan de Koning van zijn reglementaire bevoegdheid in casu slechts gebruik maken om het toepassingsgebied van de RSZ-wet uit te breiden tot de personen die 'arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst';

180

" - heeft deze bepaling tot doel constructies onderuit te halen die het ontduiken van socialezekerheidsbijdragen beogen, en de schijnzelfstandigheid te bestrijden, door personen die het statuut van zelfstandige hebben doch arbeid verrichten in

185

gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst, hoe dan ook bijdrageplichtig te maken;

190 " - mist de Koning de bevoegdheid om op grond van de voornoemde bepaling personen aan de RSZ-wet te onderwerpen die geen arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst, en is de bepaling die dit
195 toch zou doen, in strijd met de wet;

" - gaat artikel 3, 1° van het KB van 28 november 1969 de grenzen van de wettelijke delegatie te buiten doordat het ook andere personen, inzonderheid enkel op grond van hun hoedanigheid
200 van lasthebber, aan de RSZ-wet onderwerpt;

" - kan 'noch het feit lasthebber te zijn, noch het feit daarvan zijn voornaamste bedrijvigheid te maken, noch het feit een loon ander dan kost en inwonen te ontvangen, noch het feit lasthebber te
205 zijn van een welbepaalde vereniging of organisatie', wijzen op het verrichten van arbeid in gelijkaardige voorwaarden als een arbeidsovereenkomst;

" - had artikel 3, 1° voornoemd niet tot doel om
210 schijnzelfstandigheid te bestrijden en gaat het terug op artikel 1 van de wet van 15 april 1965, dat tot doel had 'sociale' lasthebbers te beschermen tegen de toenmalige restrictieve visie van de RMZ die de onderwerping aan de
215 socialezekerheidswet van bedienden verwierp wanneer zij ook lasthebber van een vereniging waren.

220 " De (eiser) kan niet op het uitvoeringsbesluit van
28 november 1969 steunen om de gegrondheid van zijn
vordering te bewijzen".

(arrest, p.7-8, punt 5.2.2).

225 **Grieven:**

1./ Luidens artikel 105 van de Grondwet heeft de Koning
geen andere macht dan die welke de Grondwet en de
bijzondere wetten, krachtens de Grondwet zelf
230 uitgevaardigd, hem uitdrukkelijk toekennen.

Krachtens artikel 108 van de Grondwet maakt de
Koning de verordeningen en neemt hij de besluiten die
voor de uitvoering van de wetten nodig zijn, zonder
235 ooit de wetten zelf te mogen schorsen of vrijstelling
van hun uitvoering te verlenen.

Al vermag de Koning bij de uitoefening van zijn
opdracht de strekking van de wet niet te verruimen,
240 noch te beperken, toch komt het de Koning toe uit het
beginsel van de wet en haar algemene economie de
gevolgtrekkingen af te leiden welke daaruit natuurlijk
voortvloeien volgens de geest die aan de wet ten
grondslag ligt en de doeleinden die zij nastreeft.

245

Wanneer de Koning de hem verleende
verordeningsbevoegheid niet binnen de door de wetgever
gestelde grenzen uitoefent, zullen de hoven en
rechtbanken, in toepassing van artikel 159 van de

250 Grondwet, deze besluiten en verordeningen niet
toepassen (wettigheidsexceptie).

2./ Artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet verleent de Koning
de bevoegdheid om, onder de voorwaarden die hij
255 bepaalt, de toepassing van de RSZ-wet uit te breiden
tot onder meer de personen die een arbeid verrichten in
gelijkaardige voorwaarden als die van een
arbeidsovereenkomst.

260 Via deze uitbreidingsbepaling wou de wetgever het
mogelijk maken om de RSZ-wet uit te breiden tot een
aantal "marginale" werknemers, zijnde personen die in
sociaal-economisch opzicht in eenzelfde toestand als
die van werknemers verkeren doch die wegens de aard van
265 hun overeenkomst (vennootschap, mandaat, beheer, enz...) *juridisch niet of moeilijk kunnen worden aangezien als
personen die arbeidsprestaties verrichten onder het
gezag van een ander persoon.*

270 **3./** In toepassing van artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet
heeft de Koning in artikel 3, 1° van het
Uitvoeringsbesluit RSZ-wet de toepassing van de RSZ-wet
verruimt tot *"de personen die, in hoedanigheid van
lasthebbers en tegen een ander loon dan kost en
275 inwoning, hun voornaamste bedrijvigheid wijden aan het
dagelijks beheer of aan de dagelijkse leiding van
verenigingen en organisaties die geen industriële of
handelsverrichtingen uitvoeren en die er niet naar
streven hun leden een materieel voordeel te
280 verschaffen, alsmede tot die verenigingen en
organisaties. Bedoeld worden inzonderheid de*

ziekenfondsen, verbonden en landsbonden die erkend en gemachtigd zijn voor het verlenen van prestaties van vrijwillige en verplichte verzekering in geval van
285 ziekte of invaliditeit en de organisaties van werkgevers, van werknemers en van zelfstandigen, de coöperatieve vennootschappen die voldoen aan de voorwaarden bepaald bij artikel 5 van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad
290 voor de coöperatie en haar uitvoeringsbesluiten en de verenigingen zonder winstoogmerk".

Deze uitbreidingsbepaling viseert de zogenaamde "sociale mandaten", m.a.w. de mandatarissen van niet-
295 commerciële organisaties, zoals vzw's.

Wanneer een lasthebber uit hoofde van een sociaal mandaat bij één van de geïmplementeerde verenigingen en organisaties een loon ontvangt dat meer is dan kost en
300 inwoning, en wanneer dit zijn voornaamste bedrijvigheid is, wordt deze sociale lasthebber door de Koning derhalve geacht zich in een socio-economische afhankelijkheidspositie te bevinden die bescherming behoeft.

305 De regeling van artikel 3, 1° van het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet gaat terug op een wet van 15 april 1965, die de beheerders en bestuurders van beroepsorganisaties, ziekenfondsen en andere instellingen en verenigingen zonder winstoogmerk onder
310 het toepassingsgebied van de sociale zekerheid voor werknemers had gebracht door middel van een vermoeden. Waar deze personen doorgaans niet krachtens een arbeidsovereenkomst waren tewerkgesteld, wou de wetgever hen sociaal beschermen door de invoering van

315 een onweerlegbaar vermoeden dat zij hun prestaties
krachtens een arbeidsovereenkomst hebben verricht.

4.7 Het bestreden arrest oordeelt dat artikel 3, 1°,
van het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet nietig is "omdat het
320 de grenzen te buiten gaat waarbinnen de Koning (in)
toepassing van de RSZ-wet, zoals vastgelegd in artikel
2, §1, 1° van de RSZ-wet, een besluit kan nemen" en
sloot zich dienaangaande aan bij het standpunt
ontwikkeld door K. NEVENS in een noot bij een arrest
325 van Uw Hof van 13 oktober 2014.

Volgens deze auteur toont de wetsgeschiedenis van
artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, die
terugleidt naar de wet van 15 april 1965, aan dat de
330 uitbreidingsbepaling voor sociale lasthebbers niet tot
stand kwam en ook niet werd geschreven vanuit de optiek
om personen die hun arbeid in gelijkaardige voorwaarden
als een arbeidsovereenkomst verrichten, alsnog te
onderwerpen aan de sociale zekerheidsregeling voor
335 werknemers. Die uitbreiding was immers niet ingegeven
vanuit de doelstelling enig misbruik van het
zelfstandigenstatuut door lasthebbers te bestrijden,
maar had slechts tot doel sociale lasthebbers te
beschermen tegen de restrictieve visie van de
340 toenmalige RIJKSDIENST VOOR MAATSCHAPPELIJKE ZEKERHEID,
die de onderwerping van bedienden verwierp wanneer zij,
naast deze tewerkstelling, tevens lasthebber waren van
een vennootschap of vereniging. De
toepassingsvoorwaarden van artikel 3, 1°,
345 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, te weten lasthebber te
zijn, daarvan zijn voornaamste bedrijvigheid te maken,
een loon ander dan kost en inwon te ontvangen, en

lasthebber te zijn van een welbepaalde sociale
vereniging of organisatie, zijn volgens de auteur ten
350 anderen niet van die aard dat zij wijzen op een arbeid
verricht in gelijkaardige voorwaarden als een
arbeidsovereenkomst.

355 **5./** De door het bestreden arrest beaamde argumenten van
K. NEVENS om tot de nietigheid van artikel 3, 1°, van
het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet te besluiten, kunnen
niet worden bijgetreden.

360 Hoewel artikel 3, 1°, van het Uitvoeringsbesluit
RSZ-wet in verband kan worden gebracht met de wet van
15 april 1965 (zie hoger sub 3), vindt artikel 3, 1°,
van het Uitvoeringsbesluit RSZ-wet niet zijn grondslag
in deze wet van 15 april 1965, maar in artikel 2, §1,
365 1° van de RSZ-wet, op grond waarvan de wetgever de
Koning een ruime bevoegdheid heeft gegeven om personen
die een arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden
als die van een arbeidsovereenkomst, en die zich aldus
in een socio-economische afhankelijkheidspositie
370 bevinden, "*onder de voorwaarden die hij bepaalt*", aan
de toepassing van de RSZ-wet te onderwerpen.

De Koning kan op grond van artikel 2, §1, 1° van de
RSZ-wet aldus volledig zelf de voorwaarden bepalen
375 waaraan de uitoefening van bepaalde (marginale)
beroepen moet voldoen om als arbeid verricht in
gelijkwaardige voorwaarden als een arbeidsovereenkomst
te worden beschouwd.

380 In zoverre de Koning bij het invullen van de notie
"gelijkaardige voorwaarden als die van een arbeidsovereenkomst"
over een grote beleidsruimte beschikt, is het
wettigheidstoezicht dat de hoven en rechtbanken in het
kader van artikel 159 van de Grondwet kunnen uitoefenen
385 op de uitvoering door de Koning van artikel 2, §1, 1°
van de RSZ-wet bijgevolg slechts marginaal.

Door te bepalen dat de in artikel 3, 1°, van het
Uitvoeringsbesluit RSZ-wet geviseerde sociale
390 lasthebbers, die uit hoofde van hun
bestuursmandaat een loon ontvangen dat meer
is dan kost en inwoning, wanneer dit hun
voornaamste bedrijvigheid uitmaakt, alsdan
arbeid verrichten in gelijkwaardige
395 voorwaarden als een arbeidsovereenkomst is de
Koning de grenzen niet te buiten gegaan
waarbinnen hij in toepassing van artikel 2,
§1, 1° van de RSZ-wet een besluit kan nemen
zodat de Koning de bedoelde sociale
400 lasthebbers wettig aan de toepassing van de
RSZ-wet heeft kunnen onderwerpen.

Anders dan het bestreden arrest oordeelt, kan het
feit lasthebber te zijn, meerbepaald van een
405 welbepaalde sociale vereniging of organisatie, het feit
daarvan zijn voornaamste bedrijvigheid te maken en het
feit uit hoofde daarvan een loon ander dan kost en
inwoon te ontvangen, wel degelijk, samen beschouwd,
wijzen op arbeid in gelijkaardige voorwaarden als een
410 arbeidsovereenkomst, ook al hebben niet alle
voorwaarden strikt betrekking op de arbeidsvoorwaarden.

In de Memorie van Toelichting bij het Wetsontwerp tot wijziging van de Besluitwet van 28 december 1944
415 betreffende de maatschappelijke zekerheid der werknemers (Gedr.St., Kamer, 1966-67, nr.390/1, 2-5) had de wetgever ook bepaalde sociale lasthebbers, zoals beheerders en dagelijkse bestuurders van mutualiteitsverenigingen, opgenomen in de niet-
420 limitatieve opsomming van de personen die hij aan de toepassing van de RSZ-wet wou onderwerpen zodat bezwaarlijk kan worden gesteld dat de Koning het doel en de geest van artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet zou hebben miskend en zich niet tot een loutere uitvoering
425 van deze wet zou hebben beperkt, waar hij de toepassing van deze wet heeft uitgebreid tot personen waarvan de wetgever zelf in de voorbereidende werken expliciet aangaf dat deze personen zich in gelijkaardige ondergeschiktheidsvoorwaarden bevinden als die van een
430 arbeidsovereenkomst, temeer daar de Koning van de wetgever de vrijheid kreeg om volledig zelf de uitbreidingsvoorwaarden te bepalen.

Anders dan het bestreden arrest laat uitschijnen,
435 was de sociale beschermingsgedachte die ten grondslag lag aan artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet, ook reeds aanwezig in de wet van 15 april 1965 in zoverre de bedoelde sociale lasthebbers ook toen geacht werden zich in een socio-economische afhankelijkheidspositie
440 te bevinden, zonder door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden, waaraan de wet van 15 april 1965 precies wou verhelpen door te voorzien in een onweerlegbaar vermoeden van het bestaan van een arbeidsovereenkomst.

6./ Hieruit volgt dat het bestreden arrest niet wettig met toepassing van artikel 159 van de Grondwet heeft beslist dat eiser niet op artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet kan steunen om de
450 verweerders aan de RSZ-wet te onderwerpen, op grond dat deze bepaling nietig is omdat het de grenzen te buiten gaat waarbinnen de Koning overeenkomstig artikel 2, §1, 1° RSZ-wet een besluit kan nemen, terwijl de Koning met deze uitbreidingsbepaling het beginsel van de wet en
455 haar algemene economie, alsook de geest die eraan ten grondslag ligt en de doeleinden die zij nastreeft, heeft geëerbiedigd (schending van de artikelen 105, 108 en 159 van de Grondwet, 2, §1, RSZ-wet, 3, 1° Uitvoeringsbesluit RSZ-wet).

460

Toelichting:

1./ Overeenkomstig artikel 2, §1, 1° RSZ-wet kan de Koning, onder de voorwaarden die hij bepaalt, de
465 toepassing van de RSZ-wet uitbreiden tot de personen die, zonder door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden, tegen loon arbeidsprestaties verrichten onder het gezag van een andere persoon of die een arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden, als die
470 van een arbeidsovereenkomst (zie ook artikel 2, §1, eerste lid, 1° Algemene Beginselenwet Sociale Zekerheid).

Via de laatst bedoelde categorie van werknemers wou
475 de wetgever het mogelijk maken om de RSZ-wet uit te breiden tot een aantal "marginale" werknemers, zijnde personen die in sociaal-economisch opzicht in eenzelfde

toestand als die van werknemers verkeren doch die
wegens de aard van hun overeenkomst (vennootschap,
480 mandaat, beheer, enz...) juridisch niet of moeilijk
kunnen worden aangezien als personen die
arbeidsprestaties verrichten onder het gezag van een
ander persoon (ELST, R., "Het bestaan van een
arbeidsovereenkomst voor bedienden en
485 verzekeringsplicht t.o.v. de sociale zekerheid in
marginale gevallen", T.B.S.Z., 1969, 707).

Krachtens deze uitbreidingscategorieën kunnen
personen die zich in een socio-economische
490 afhankelijkheidspositie bevinden aldus voor de
toepassing van de RSZ-wet als werknemers worden
gelijkgesteld.

2.1 In toepassing van artikel 2, §1, 1° RSZ-wet heeft
495 de Koning in artikel 3, 1° Uitvoeringsbesluit RSZ-wet
de toepassing van de RSZ-wet verruimt tot "*de personen
die, in hoedanigheid van lasthebbers en tegen een ander
loon dan kost en inwoning, hun voornaamste
bedrijvigheid wijden aan het dagelijks beheer of aan de
500 dagelijkse leiding van verenigingen en organisaties die
geen industriële of handelsverrichtingen uitvoeren en
die er niet naar streven hun leden een materieel
voordeel te verschaffen, alsmede tot die verenigingen
en organisaties. Bedoeld worden inzonderheid de
505 ziekenfondsen, verbonden en landsbonden die erkend en
gemachtigd zijn voor het verlenen van prestaties van
vrijwillige en verplichte verzekering in geval van
ziekte of invaliditeit en de organisaties van
werkgevers, van werknemers en van zelfstandigen, de
510 coöperatieve vennootschappen die voldoen aan de*

voorwaarden bepaald bij artikel 5 van de wet van 20 juli 1955 houdende instelling van een Nationale Raad voor de coöperatie en haar uitvoeringsbesluiten en de verenigingen zonder winstoogmerk".

515

Deze uitbreidingsbepaling viseert de zogenaamde "sociale mandaten", m.a.w. de mandatarissen van niet-commerciële organisaties, zoals vzw's. Die bepaling heeft niet tot gevolg dat alle bestuurders van niet-
520 commerciële organisaties onder de sociale zekerheid van de werknemers worden gebracht en bijdragen moeten betalen. Dit zal volgens de tekst alleen het geval zijn wanneer zij voor hun bestuursmandaat een loon ontvangen dat meer is dan kost en inwoning, en wanneer dit hun
525 voornaamste bedrijvigheid uitmaakt (VAN LANGENDONCK, J. en PUT, J., Handboek sociaal zekerheidsrecht, Antwerpen, Intersentia, 2002, 218, nr.497).

De regeling van artikel 3, 1° Uitvoeringsbesluit
530 RSZ-wet gaat terug op een wet van 15 april 1965, die de beheerders en bestuurders van beroepsorganisaties, ziekenfondsen en andere instellingen en verenigingen zonder winstoogmerk onder het toepassingsgebied van de sociale zekerheid voor werknemers had gebracht. Daartoe
535 werd een vermoeden van arbeidsovereenkomst ingesteld ten voordele van personen die een bepaalde positie bekleden, welke men wou beschermen, nu die wellicht niet krachtens een arbeidsovereenkomst waren tewerkgesteld (ibid., 218, nr.496).

540

Artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet, kan ook in verband worden gebracht met artikel 2 Sociaal

Statuut der Zelfstandigen waarbij bestuurders van
commerciële vennootschappen vermoed worden
545 zelfstandigen te zijn (ibid., 218, nr.496).

3./ Het bestreden arrest is van oordeel dat artikel 3,
1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet nietig is "omdat het de
grenzen te buiten gaat waarbinnen de Koning (in)
550 toepassing van de RSZ-wet, zoals vastgelegd in artikel
2, §1, 1° van de RSZ-wet, een besluit kan nemen".

Het arbeidshof sloot zich dienaangaande aan bij het
standpunt ontwikkeld door K. NEVENS in een noot bij een
555 cassatiearrest van 13 oktober 2014 ("De wettigheid van
de gelijkstelling van 'sociale lasthebbers' met
werknemers", J.T.T., 2015, 177-179).

Het standpunt van voormelde auteur kan niet worden
560 bijgetreden.

Hoewel artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet in
verband kan worden gebracht met de wet van 15 april
1965, vindt artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet
565 in de eerste plaats zijn grondslag in artikel 2, §1, 1°
van de RSZ-wet, op grond waarvan de wetgever de Koning
een ruime bevoegdheid heeft gegeven om personen die een
arbeid verrichten in gelijkaardige voorwaarden als die
van een arbeidsovereenkomst, en die zich in een socio-
570 economische afhankelijkheidspositie bevinden, aan de
toepassing van de RSZ-wet te onderwerpen.

In de Memorie van Toelichting bij het Wetsontwerp tot wijziging van de Besluitwet van 28 december 1944
575 betreffende de maatschappelijke zekerheid der werknemers (Gedr.St., Kamer, 1966-67, nr.390/1, 2-5) beklemtoonde de wetgever dat de verruiming tot doel heeft personen die in gelijkaardige ondergeschiktheidsvoorwaarden verkeren onder het
580 toepassingsgebied van de RSZ-wet te brengen, waarbij vervolgens een niet-limitatieve opsomming van de geïsoleerde personen werd gegeven. Welnu, in deze opsomming vindt men onder meer beheerders en dagelijkse bestuurders van mutualiteitsverenigingen terug
585 (Gedr.St., Kamer, 1966-67, nr.390/1, 2-5).

Waar sommige sociale lasthebbers aldus voorkwamen in deze opsomming kan moeilijk worden voorgehouden dat het doel van de wet zou worden miskend of dat de Koning
590 zich niet tot een loutere uitvoering van de wet zou hebben beperkt door de wet uit te breiden tot deze personen waarvan de wetgever zelf expliciet aannam dat zij in gelijkaardige ondergeschiktheidsvoorwaarden verkeerden, temeer daar de Koning de vrijheid werd
595 verleend om de voorwaarden daartoe zelf te bepalen (VAN REGENMORTEL, A., "Onderscheid tussen werknemer en zelfstandige", in VAN STEENBERGE, J. en VAN REGENMORTEL, A., (eds.), Actuele problemen van het sociale-zekerheidsrecht, Brugge, Die Keure, 1995, 64-
600 65, nr.19).

De beschermingsgedachte die ten grondslag lag aan artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet was bovendien ook aanwezig bij het stemmen van de wet van 15 april 1965
605 nu de bedoelde sociale lasthebbers toen ook geacht

610 werden zich in een socio-economische
afhankelijkheidspositie te bevinden, zonder door een
arbeidsovereenkomst te zijn verbonden, waaraan de wet
van 15 april 1965 wou verhelpen door in een vermoeden
van arbeidsovereenkomst te voorzien.

615 Ook de stellingname van NEVENS dat "*noch het feit
lasthebber te zijn, noch het feit daarvan zijn
voornaamste bedrijvigheid te maken, noch het feit een
loon ander dan kost en inwoon te ontvangen, noch het
feit lasthebber te zijn van een welbepaalde sociale
vereniging of organisatie (...) (niet) van aard (is) te
wijzen op arbeid in gelijkaardige voorwaarden als een
arbeidsovereenkomst*", is bekritiseerbaar in zoverre al
620 deze elementen, in hun geheel beschouwd, wel een
aanwijzing kunnen vormen voor het bestaan van arbeid
verricht in gelijkaardige voorwaarden als een
arbeidsovereenkomst, ook al hebben niet alle criteria
op zich op de arbeidsvoorwaarden betrekking.

625

4./ Aangenomen wordt dat de Koning bij de uitvoering
van de wetten, de draagwijdte van de wet niet kan
verruimen noch beperken, maar wel de bevoegdheid heeft
uit het beginsel van de wet en haar algemene economie
630 de gevolgtrekkingen af te leiden die daaruit op
natuurlijke wijze voortvloeien volgens de geest die aan
de opvatting van de wet ten grondslag heeft gelegen en
volgens de doelstellingen die zij nastreeft (VAN
REGENMORTEL, A., l.c., 62-63, nrs.18-19).

635

Welnu, artikel 2, §1, 1° van de RSZ-wet verleent de
Koning de bevoegdheid "*onder de voorwaarden die hij*

bepaalt" de toepassing van de RSZ-wet uitbreiden tot de
personen die een arbeid verrichten "in gelijkaardige
640 voorwaarden, als die van een arbeidsovereenkomst".

De Koning kan derhalve zelf uitdrukkelijk en
volledig de voorwaarden bepalen waaraan de uitoefening
van bepaalde (marginale) beroepen moet voldoen om als
645 arbeid verricht in gelijkwaardige voorwaarden als een
arbeidsovereenkomst te worden beschouwd (ELST, R.,
"Verzekeringsplicht t.o.v. R.S.Z. in marginale
gevallen", B.T.S.Z., 1981, 786).

650 Door het feit dat de Koning een ruime
beleidsvrijheid toekomt bij de uitoefening van zijn
bevoegdheid op grond van artikel 2, §1, 1° van de RSZ-
wet, in het bijzonder bij het invullen van de notie van
"gelijkaardige voorwaarden", zullen de hoven en
655 rechtbanken, in het kader van de uitoefening van hun
wettigheidstoezicht ex artikel 159 G.W., de uitoefening
van die verordeningbevoegdheid slechts marginaal kunnen
toetsen (NEVEN, K., "De uitbreiding van de
socialezekerheidsregeling voor werknemers", Soc.Kron., 2005,
660 502).

Een cassatiearrest van 5 april 1995 illustreert dat
Uw Hof zich terughoudend opstelt bij het toetsen van de
wettigheid van de uitbreidingscategorieën nu werd
665 beslist dat de Koning door de RSZ-wet in artikel 3, 5°,
uit te breiden tot personen die vervoer van goederen
verrichtten, zijn bevoegdheden niet te buiten is gegaan
die hem zijn toegekend bij artikel 2, §1, 1° van de
RSZ-wet (Cass., 5 april 1995, A.C., 1995, nr.184).

670

De Koning is zijn bevoegdheid evenmin te buiten
gegaan door in artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-
wet sociale lasthebbers aan de RSZ-wet te onderwerpen
en heeft bijgevolg wettig kunnen aannemen dat de
675 sociale lasthebbers die uit hoofde van hun
bestuursmandaat een loon ontvangen dat meer is dan kost
en inwoning, en wanneer dit hun voornaamste
bedrijvigheid uitmaakt, zodoende arbeid verrichten in
gelijkaardige voorwaarden als die van een
680 arbeidsovereenkomst.

In zoverre het arbeidshof anders oordeelt, is deze
beslissing niet naar recht verantwoord.

685 **TWEEDE MIDDEL TOT CASSATIE**

Geschonden wetsbepalingen:

- 690 - het beschikkingsbeginsel of het beginsel inzake de
wilsautonomie van partijen, zoals uitgedrukt in artikel
1138,2° Gerechtelijk Wetboek;
- het algemeen rechtsbeginsel van het recht van
verdediging, waarvan artikel 774, tweede lid, van het
Gerechtelijk Wetboek een toepassing vormt;
- 695 - de artikelen 774, tweede lid, en 1138,2° van het
Gerechtelijk Wetboek;
- de artikelen 1153, in het bijzonder het derde lid, en
1154 van het Burgerlijk Wetboek;

700 **Aangevochten beslissing:**

Het bestreden arrest wijzigt het beroepen vonnis en zegt voor recht dat de op 26 augustus 2011 vervallen intrest bij het bedrag van de door eiser
705 verschuldigde hoofdsom zal gevoegd worden en dat hij overeenkomstig artikel 1154 B.W. op de aldus bekomen som intrest zal verschuldigd zijn vanaf 27 augustus 2011, op grond van de volgende overwegingen :

710 " De eerste rechter liet na te oordelen over de door de (verweerster) gevraagde kapitalisatie van de intrest. In tegenstelling tot wat de (eiser) stelt, is die kapitalisatie principieel mogelijk voor elke geldschuld en is het zonder belang dat
715 hij de gegrondheid van de vordering van de (verweerster) heeft betwist (...).

" Welke intrestvoet wordt toegepast, heeft geen enkel belang.

720

" Artikel 1154 B.W. bepaalt het volgende: 'Vervallen interesten van kapitalen kunnen interest opbrengen, ofwel ten gevolge van een gerechtelijke aanmaning ofwel ten gevolge van een bijzondere overeenkomst,
725 mits de aanmaning of de overeenkomst betrekking heeft op interesten die ten minste voor een geheel jaar verschuldigd zijn'.

" De wet stelt drie voorwaarden opdat kapitalisatie van die intrest zou mogelijk zijn: het moet gaan om
730 vervallen intrest van kapitalen - waartoe zeker een som behoort, verschuldigd als gevolg van

735 rechtelijke beslissing, ook wanneer het
verschuldigd zijn ervan werd betwist (zie ook
Cass., 16 december 2002, RW 2004-05, 1500, noot A.
VAN OEVELEN); het moet gaan om intrest die over een
heel jaar verschuldigd is; er moet een
740 gerechtelijke aanmaning zijn, desgevallend vervat
in een conclusie (zie J. PETIT, Interest, in APR,
1995, nrs. 207-213). Kapitalisatie kan niet
toegestaan worden voor intrest die nog niet
vervallen is.

745 " Er was sprake van intrest die over een geheel jaar
verschuldigd was, toen de aanmaning van 26
augustus 2011 werd verstuurd.

750 " Op de vraag tot kapitalisatie van de verschuldigde
interest kan aldus worden ingegaan.»
(arrest, p.11).

755

Grieven

760 **1./** Krachtens artikel 1153, derde lid, van het
Burgerlijk Wetboek, zijn moratoire intresten slechts
verschuldigd voor de vertraging in de uitvoering van de
verbintenis na de ingebrekestelling.

765 Artikel 1154 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat
vervallen intresten van kapitalen intrest kan

opbrengen, ofwel ten gevolge van een gerechtelijke
aanmaning ofwel ten gevolge van een bijzondere
overeenkomst, mits de aanmaning of de overeenkomst
betrekking heeft op intresten die ten minste voor een
770 geheel jaar verschuldigd is.

Die bijzondere overeenkomst of die voorafgaande
aanmaning moeten, wanneer er nieuwe intrest vervalt die
minstens over een heel jaar verschuldigd is, bij iedere
775 jaarlijkse vervalddag worden hernieuwd.

2.1 Het bestreden arrest stelt vast dat er sprake was
van intrest die over een geheel jaar verschuldigd was,
toen de aanmaning van 26 augustus 2011 door verweerster
780 werd verstuurd zodat op de vraag tot kapitalisatie van
de verschuldigde intresten kan worden ingegaan in die
zin dat *"de op 26 augustus 2011 vervallen intrest bij
het bedrag van de door (eiser) verschuldigde hoofdsom
zal gevoegd worden en dat hij overeenkomstig artikel
785 1154 B.W. op de aldus bekomen som intrest zal
verschuldigd zijn vanaf 27 augustus 2011"*.

Uit de stukken waarop Uw Hof vermag acht te slaan,
zoals de syntheseberoepsconclusies van de verweerster
790 (p.5, punt 4, vierde alinea en p.43, beschikkend
gedeelte, in hoofddorde, tweede streepje), blijkt dat
verweerster de door eiser gevorderde
socialezekerheidsbijdragen pas op datum van de
aanmaning van 26 augustus 2011 heeft betaald.

795

Op het ogenblik van de aanmaning van 26 augustus
2011 kon bijgevolg nog niet voldaan zijn aan de

voorwaarde dat de vervallen intrest minstens voor een
geheel jaar moet verschuldigd zijn, in zoverre de
800 aanmaning samenviel met de datum van de betaling en de
loop van de intresten aldus nog geen aanvang had
genomen.

Zoals eiser in zijn aanvullende en
805 syntheseberoepsconclusie aanvoerde, kon kapitalisatie
van intresten te dezen slechts worden toegestaan "*vanaf
26 augustus 2011 op de intresten die ten minste voor
een geheel jaar verschuldigd zijn*" (p.26, tweede
alinea), aan welke voorwaarde te dezen niet was voldaan
810 nu pas op datum van 26 augustus 2011 was betaald en er
dus nog geen intresten voor een geheel jaar waren
verschuldigd.

Door de aanmaning van 26 augustus 2011 begonnen de
815 moratoire intresten pas vanaf dan te lopen zodat die
aanmaning geen betrekking had op intresten die ten
minste voor een geheel jaar verschuldigd zijn in de zin
van artikel 1154 van het Burgerlijk Wetboek, mitsdien
geen intrestkapitalisatie kon worden toegestaan.

820 **3./** Hieruit volgt dat het bestreden arrest, **eerste
onderdeel**, niet wettig heeft beslist dat er sprake is
van intrest "*die over een geheel jaar verschuldigd was,
toen de aanmaning van 26 augustus 2011 werd verstuurd*",
825 dat "*de op 26 augustus 2011 vervallen intrest bij het
bedrag van de door (eiser) verschuldigde hoofdsom zal
gevoegd worden*" en dat eiser "*overeenkomstig artikel
1154 B.W. op de aldus bekomen som intrest zal
verschuldigd zijn vanaf 27 augustus 2011*". In zoverre

830 de hoofdsom pas op datum van 26 augustus 2011 door
verweerster was betaald, kon er op die datum nog geen
sprake zijn van intresten die over een geheel jaar zijn
verschuldigd zodat het bestreden arrest niet wettig,
zonder schending van artikel 1154 van het Burgerlijk
835 Wetboek, is ingegaan op de vraag van verweerster tot
kapitalisatie van de verschuldigde intresten (schending
van de artikelen 1153, in het bijzonder het derde lid,
en 1154 van het Burgerlijk Wetboek).

840 4./ De rechter die ambtshalve een geschil opwerpt
waarvan partijen het bestaan hebben uitgesloten, zonder
dat hij dat middel aan de tegenspraak van de partijen
voorlegt, schendt het beschikkingsbeginsel, zoals
uitgedrukt in artikel 1138, 2°, Ger.W., alsook het
845 algemeen beginsel van het recht van verdediging, zoals
dit besloten ligt in artikel 774, tweede lid, Ger.W.

5./ In zoverre tussen partijen niet was betwist dat er
nog geen intresten over een geheel jaar waren
850 verschuldigd op datum van de aanmaning van 26 augustus
2011, heeft het bestreden arrest, **tweede onderdeel**, het
beschikkingsbeginsel miskend door ambtshalve aan te
nemen dat er wel sprake is van intrest "die over een
geheel jaar verschuldigd was, toen de aanmaning van 26
855 augustus 2011 werd verstuurd", en zodoende ook het
recht van verdediging van eiser geschonden door hem
niet de mogelijkheid te geven zich te verweren tegen
deze ambtshalve opgeworpen kwestie (schending van het
beschikkingsbeginsel, het algemeen rechtsbeginsel van
860 het recht van verdediging, de artikelen 774, tweede
lid, en 1138,2° van het Gerechtelijk Wetboek).

OM DEZE REDENEN,

865 besluit voor eiser ondergetekende advocaat bij het
Hof van Cassatie, dat het U behage, Hooggeachte Dames
en Heren, het bestreden arrest te vernietigen, de zaak
en partijen te verwijzen naar een ander arbeidshof,
kosten als naar recht.

870

Brussel, 14 oktober 2016

875

880

Geoffroy de FOESTRAETS,

NIET VERBETERDE KOPIE